

ZAKON

O UREĐENJU SUDOVA

Glava prva

NAČELA

Sudska vlast

Član 1.

Sudovi su samostalni i nezavisni državni organi koji štite slobode i prava građana, zakonom utvrđena prava i interese pravnih subjekata i obezbeđuju ustavnost i zakonitost.

Sudovi sude na osnovu Ustava, zakona i drugih opštih akata, kada je to predviđeno zakonom, opšteprihvaćenih pravila međunarodnog prava i potvrđenih međunarodnih ugovora.

Osnivanje sudova

Član 2.

Sudovi se osnivaju i ukidaju zakonom.

Ne mogu se osnivati privremeni, preki ili vanredni sudovi.

Za osnivanje mirovnih veća, arbitraža i drugih izabranih sudova važe posebni propisi.

Nezavisnost sudske vlasti

Član 3.

Sudska vlast pripada sudovima i nezavisna je od zakonodavne i izvršne vlasti.

Sudske odluke su obavezne za sve i ne mogu biti predmet vansudske kontrole.

Sudsku odluku može preispitivati samo nadležni sud u zakonom propisanom postupku.

Svako je dužan da poštuje izvršnu sudsku odluku.

Sudska nadležnost

Član 4.

Sudska nadležnost određuje se Ustavom i zakonom.

Sud ne može odbiti da postupa i odlučuje u stvari za koju je nadležan.

Određivanje sudećeg sudije

Član 5.

Sudija koji sudi određuje se nezavisno od toga ko su stranke i kakve su okolnosti pravne stvari.

Samo sudska vlast može sudijama da raspoređuje predmete, po unapred utvrđenim pravilima.

Zabrana uticaja na sud

Član 6.

Zabranjeno je korišćenje javnog položaja, sredstava javnog obaveštavanja i bilo koje javno istupanje kojim se neprimereno utiče na tok i ishod sudskog postupka.

Zabranjen je i svaki drugi uticaj na sud i pritisak na učesnike u postupku.

Javnost

Član 7.

Raspravljjanje pred sudom je javno i može se ograničiti samo zakonom, u skladu sa Ustavom.

Pravo na pritužbu

Član 8.

Stranka i drugi učesnik u sudskom postupku imaju pravo pritužbe na rad suda kad smatraju da se postupak odugovlači, da je nepravilan ili da postoji bilo kakav nedozvoljen uticaj na njegov tok i ishod.

Pravna pomoć

Član 9.

Sudovi su dužni da jedni drugima ukazuju pravnu pomoć, a drugi državni organi i organizacije da sudovima ukazuju pravnu pomoć i dostavljaju potrebne podatke.

Sudovi mogu drugim državnim organima da dostave spise i isprave, odnosno njihove kopije, potrebne za vođenje postupka samo kad se time ne ometa sudski postupak.

Obeležja državne vlasti, službena upotreba jezika i pisma

Član 10.

Sud ima pečat koji sadrži naziv i sedište suda i naziv i grb Republike Srbije, u skladu sa posebnim zakonima.

Naziv i sedište suda i naziv, grb i zastava Republike Srbije ističu se na vidnom mestu sudske zgrade.

Zastava i grb Republike Srbije ističu se i u sudnici.

U sudovima u Republici Srbiji u službenoj upotrebi su srpski jezik i ćirilčko pismo.

U sudovima, odeljenjima izvan sedišta sudova i sudskim jedinicama u službenoj upotrebi su i drugi jezici i pisma, u skladu sa zakonom.

Glava druga
SPOLJAŠNJE UREĐENJE SUDOVA

I. VRSTE SUDOVA

Sudovi Republike Srbije

Član 11.

Sudska vlast je jedinstvena na teritoriji Republike Srbije.

Sudska vlast u Republici Srbiji pripada sudovima opšte i posebne nadležnosti.

Sudovi opšte nadležnosti su osnovni sudovi, viši sudovi, apelacioni sudovi i Vrhovni kasacioni sud.

Sudovi posebne nadležnosti su privredni sudovi, Privredni apelacioni sud, prekršajni sudovi, Viši prekršajni sud i Upravni sud.

Vrhovni kasacioni sud

Član 12.

Vrhovni kasacioni sud je najviši sud u Republici Srbiji.

Sedište Vrhovnog kasacionog suda je u Beogradu.

Ostali sudovi republičkog ranga

Član 13.

Privredni apelacioni sud, Viši prekršajni sud i Upravni sud osnivaju se za teritoriju Republike Srbije, sa sedištima u Beogradu.

Viši prekršajni sud i Upravni sud mogu imati odeljenja izvan sedišta, u skladu sa zakonom, u kojem trajno sude i preduzimaju ostale sudske radnje.

Osnovni, viši, apelacioni, privredni i prekršajni sudovi

Član 14.

Osnovni sud osniva se za teritoriju grada, odnosno jedne ili više opština, a viši sud za područje jednog ili više osnovnih sudova.

Privredni sud osniva se za teritoriju jednog ili više gradova, odnosno više opština.

Apelacioni sud osniva se za područje više viših sudova.

Prekršajni sud osniva se za teritoriju grada, odnosno jedne ili više opština.

Osnivanje, sedišta i područja osnovnih, viših, apelacionih, privrednih i prekršajnih sudova uređuju se posebnim zakonom.

Odeljenja prekršajnih sudova i sudske jedinice osnovnih i privrednih sudova određuju se posebnim zakonom.

Neposredno viši sud

Član 15.

Vrhovni kasacioni sud je neposredno viši sud za Privredni apelacioni sud, Viši prekršajni sud, Upravni sud i apelacioni sud.

Apelacioni sud je neposredno viši sud za viši sud i osnovni sud, Privredni apelacioni sud je neposredno viši sud za privredni sud, a Viši prekršajni sud je neposredno viši sud za prekršajni sud.

Viši sud je neposredno viši sud za osnovni sud kada je to određeno ovim zakonom, kao i za pitanja unutrašnjeg uređenja sudova i primene Zakona o sudijama.

II. PROSTIRANJE NADLEŽNOSTI I STALNOST SUDA

1. Prostiranje nadležnosti suda

Sedište i područje suda

Član 16.

Sedište suda je u zgradi gde je sud.

Područje suda je teritorija na kojoj se prostire nadležnost suda.

Mesto preduzimanja sudskih radnji

Član 17.

Sudske radnje preduzimaju se u sedištu suda, a izvan sedišta - samo kad je to zakonom određeno.

Osnovni sud, viši i prekršajni sud može izvan svog sedišta da održava sudske dane.

Sudski dani

Član 18.

Za vreme sudskih dana sud iz člana 17. stav 2. ovog zakona sudi i preduzima druge sudske radnje.

Mesto, dan i vreme održavanja sudskih dana određuje predsednik suda, u skladu sa Sudskim poslovníkom.

Sudski dani oglašavaju se u mestu u kome se održavaju.

Odeljenje izvan sedišta prekršajnog suda, odnosno sudske jedinice izvan sedišta osnovnog i privrednog suda

Član 19.

Prekršajni sud može imati odeljenje izvan svog sedišta u kojem sudi i preduzima druge sudske radnje.

Odeljenje izvan sedišta prekršajnog suda određuje se za teritoriju grada, odnosno jedne ili više opština sa područja suda.

Osnovni i privredni sud može imati sudsku jedinicu izvan svog sedišta u kojem sudi i preduzima druge sudske radnje.

Sudska jedinica izvan sedišta osnovnog i privrednog suda određuje se za teritoriju grada, odnosno jedne ili više opština sa područja suda.

2. Stalnost suda

Vreme preduzimanja sudskih radnji

Član 20.

Sudske radnje preduzimaju se svakog radnog dana, a radnje koje ne trpe odlaganje i u dane kada sud ne radi.

Sudskim poslovníkom se određuju sudske radnje koje se preduzimaju u dane kad se ne radi.

Sudskim poslovníkom određuje se koje se sudske radnje preduzimaju u sudskim jedinicama izvan sedišta osnovnih i privrednih sudova.

Poštovanje radnog vremena

Član 21.

Sudije i sudsko osoblje dužni su da poštuju radno vreme i pravila ponašanja u sudu, u skladu sa Sudskim poslovníkom.

U slučaju sprečenosti za rad sudija je dužan da o razlozima sprečenosti obavesti predsednika suda u roku od 24 sata od nastanka razloga.

U slučaju sprečenosti za rad sudsko osoblje je dužno da o razlozima sprečenosti obavesti neposredno pretpostavljenog u roku od 24 sata od nastanka razloga.

Glava treća

NADLEŽNOST SUDOVA

1. Nadležnost osnovnog suda

Član 22.

Osnovni sud u prvom stepenu sudi za krivična dela za koja je kao glavna kazna predviđena novčana kazna ili kazna zatvora do deset i deset godina ako za pojedina od njih nije nadležan drugi sud i odlučuje o molbi za prestanak mere bezbednosti ili pravne posledice osude za krivična dela iz svoje nadležnosti.

Osnovni sud u prvom stepenu sudi u građanskopravnim sporovima ako za pojedine od njih nije nadležan drugi sud i vodi izvršne i vanparnične postupke za koje nije nadležan neki drugi sud.

Osnovni sud u prvom stepenu sudi u stambenim sporovima; sporovima povodom zasnivanja, postojanja i prestanka radnog odnosa; o pravima, obavezama i odgovornostima iz radnog odnosa; o naknadi štete koju zaposleni pretrpi na radu ili u vezi sa radom; sporovima povodom zadovoljavanja stambenih potreba na osnovu rada.

Osnovni sud pruža građanima pravnu pomoć, međunarodnu pravnu pomoć i vrši druge poslove određene zakonom.

Zakonom se može predvideti da u određenim vrstama pravnih stvari postupaju samo neki osnovni sudovi sa područja istog višeg suda.

2. Nadležnost višeg suda

Član 23.

Viši sud u prvom stepenu:

1. sudi za krivična dela za koja je kao glavna kazna predviđena kazna zatvora preko deset godina;
2. sudi za krivična dela protiv Vojske Srbije; odavanje državne tajne; pozivanje na nasilnu promenu ustavnog uređenja; izazivanje nacionalne, rasne i verske mržnje i netrpeljivosti; povreda teritorijalnog suvereniteta; udruživanje radi protivustavne delatnosti; organizovanje i podsticanje na izvršenje genocida i ratnih zločina; povreda ugleda Republike Srbije; povreda ugleda strane države ili međunarodne organizacije; pranje novca; odavanje službene tajne; kršenje zakona od strane sudije, javnog tužioca i njegovog zamenika; ugrožavanje bezbednosti vazdušnog saobraćaja; ubistvo na mah; silovanje;
3. sudi u krivičnom postupku prema maloletnicima;
4. odlučuje o molbi za prestanak mere bezbednosti ili pravne posledice osude za krivična dela iz svoje nadležnosti;
5. odlučuje o zahtevima za rehabilitaciju;
6. odlučuje o zabrani rasturanja štampe i širenja informacija sredstvima javnog informisanja.
7. sudi u građanskopravnim sporovima kad vrednost predmeta spora omogućuje izjavljivanje revizije; u sporovima o osporavanju ili utvrđivanju očinstva i materinstva; o autorskim i srodnim pravima, zaštiti i upotrebi pronalazaka, modela, uzoraka, žigova i oznaka geografskog porekla ako nije nadležan drugi sud; u sporovima o objavljivanju ispravke informacije i odgovora na informaciju i naknadi štete u vezi sa objavljivanjem informacije;
8. sudi u sporovima povodom štrajka; povodom kolektivnih ugovora ako spor nije rešen pred arbitražom; povodom obaveznog socijalnog osiguranja ako nije nadležan drugi sud; povodom matične evidencije; povodom izbora i razrešenja organa pravnih lica ako nije nadležan drugi sud;

Viši sud u drugom stepenu odlučuje o žalbama na odluke osnovnih sudova:

1. o određivanju mera obezbeđenja prisustva okrivljenog; u skraćenom krivičnom postupku;
2. na rešenja u građanskopravnim sporovima; na presude u sporovima male vrednosti; u izvršnim i vanparničnim postupcima.

Viši sud vodi postupak za izdavanje okrivljenih i osuđenih lica, izvršava krivičnu presudu inostranog suda, odlučuje o priznanju i izvršenju stranih sudskih i arbitražnih odluka ako nije nadležan drugi sud, odlučuje o sukobu nadležnosti osnovnih sudova sa svog područja i vrši druge poslove određene zakonom.

3. Nadležnost apelacionog suda

Član 24.

Apelacioni sud odlučuje o žalbama:

1. na odluke viših sudova;
2. na odluke osnovnih sudova u krivičnom postupku, ako za odlučivanje o žalbi nije nadležan viši sud;

3. na presude osnovnih sudova u građanskopravnim sporovima, ako za odlučivanje o žalbi nije nadležan viši sud.

Apelacioni sud odlučuje o sukobu nadležnosti nižih sudova sa svog područja ako za odlučivanje nije nadležan viši sud, o prenošenju nadležnosti osnovnih i viših sudova kad su sprečeni ili ne mogu da postupaju u nekoj pravnoj stvari i vrši druge poslove određene zakonom.

4. Nadležnost privrednog suda

Član 25.

Privredni sud u prvom stepenu sudi:

1. u sporovima između domaćih i stranih privrednih društava, preduzeća, zadruga i preduzetnika i njihovih asocijacija (privredni subjekti), u sporovima koji nastanu između privrednih subjekata i drugih pravnih lica u obavljanju delatnosti privrednih subjekata, pa i kad je u navedenim sporovima jedna od stranaka fizičko lice ako je sa strankom u odnosu materijalnog suparničarstva;

2. u sporovima o autorskim i srodnim pravima i zaštiti i upotrebi pronalazaka, modela, uzoraka, žigova i oznaka geografskog porekla kad nastanu između subjekata iz tačke 1. ovog stava; u sporovima povodom izvršenja i obezbeđenja iz nadležnosti privrednih sudova, a u sporovima povodom odluka izabраниh sudova samo kad su donete u sporovima iz tačke 1. ovog stava;

3. u sporovima koji proizlaze iz primene Zakona o privrednim društvima ili primene drugih propisa o organizaciji i statusu privrednih subjekata, kao i u sporovima o primeni propisa o privatizaciji;

4. u sporovima o stranim ulaganjima; o brodovima i vazduhoplovima, plovidbi na moru i unutrašnjim vodama i sporovima u kojima se primenjuju plovidbeno i vazduhoplovno pravo, izuzev sporova o prevozu putnika; o zaštiti firme; povodom upisa u sudski registar; povodom stečaja i likvidacije.

Privredni sud u prvom stepenu vodi postupak za upis u sudski registar pravnih lica i drugih subjekata ako za to nije nadležan drugi organ; vodi postupak stečaja i reorganizacije; određuje i sprovodi izvršenje na osnovu verodostojnih isprava kada se odnose na lica iz tačke 1. stava 1. ovog člana, određuje i sprovodi izvršenje i obezbeđenje odluka privrednih sudova, a odluka izabраниh sudova samo kad su donete u sporovima iz tačke 1. stava 1. ovog člana; odlučuje o priznanju i izvršenju stranih sudskih i arbitražnih odluka donetih u sporovima iz tačke 1. stava 1. ovog člana; određuje i sprovodi izvršenje i obezbeđenje na brodovima i vazduhoplovima; vodi vanparnične postupke koji proizlaze iz primene Zakona o privrednim društvima.

Privredni sud u prvom stepenu odlučuje o privrednim prestupima i s tim u vezi o prestanku zaštitne mere ili pravne posledice osude.

Privredni sud vrši i druge poslove određene zakonom.

5. Nadležnost Privrednog apelacionog suda

Član 26.

Privredni apelacioni sud odlučuje o žalbama na odluke privrednih sudova i drugih organa, u skladu sa zakonom.

Privredni apelacioni sud odlučuje o sukobu nadležnosti i o prenošenju nadležnosti privrednih sudova, utvrđuje pravne stavove radi jedinstvene primene zakona iz nadležnosti privrednih sudova i vrši druge poslove određene zakonom.

6. Nadležnost prekršajnog suda

Član 27.

Prekršajni sud u prvom stepenu sudi u prekršajnim postupcima ako nije nadležan organ uprave, odlučuje o žalbama na odluke koje u prekršajnom postupku donose organi uprave i vrši druge poslove određene zakonom.

7. Nadležnost Višeg prekršajnog suda

Član 28.

Viši prekršajni sud odlučuje o žalbama na odluke prekršajnih sudova, o sukobu i prenošenju mesne nadležnosti prekršajnih sudova i vrši druge poslove određene zakonom.

8. Nadležnost Upravnog suda

Član 29.

Upravni sud sudi u upravnim sporovima.

Upravni sud vrši i druge poslove određene zakonom.

9. Nadležnost Vrhovnog kasacionog suda

Nadležnost u suđenju

Član 30.

Vrhovni kasacioni sud odlučuje o vanrednim pravnim sredstvima izjavljenim na odluke sudova Republike Srbije i u drugim stvarima određenim zakonom.

Vrhovni kasacioni sud odlučuje o sukobu nadležnosti između sudova, ako za odlučivanje nije nadležan drugi sud, kao i o prenošenju nadležnosti sudova radi lakšeg vođenja postupka ili drugih važnih razloga.

Nadležnost izvan suđenja

Član 31.

Vrhovni kasacioni sud utvrđuje načelne pravne stavove radi jedinstvene sudske primene prava; razmatra primenu zakona i drugih propisa i rad sudova; imenuje sudije Ustavnog suda, daje mišljenje o kandidatu za predsednika Vrhovnog kasacionog suda i vrši druge nadležnosti određene zakonom.

Sastav veća

Član 32.

Ako zakonom nije drukčije određeno, Vrhovni kasacioni sud o pravnim sredstvima odlučuje u veću od troje sudija.

Objavlivanje odluka Vrhovnog kasacionog suda

Član 33.

Odluke Vrhovnog kasacionog suda bitne za praksu sudova i svi načelni pravni stavovi objavljuju se u posebnoj zbirci.

Sve odluke Vrhovnog kasacionog suda iz člana 30. stav 1. ovog zakona objavljuju se na veb-stranici Vrhovnog kasacionog suda.

Glava četvrta
UNUTRAŠNJE UREĐENJE SUDA
I. GODIŠNJI RASPORED POSLOVA

Član 34.

Pošto pribavi mišljenje sudija, predsednik suda pismeno utvrđuje raspored poslova za narednu godinu i saopštava ga na sednici svih sudija do 1. decembra. Godišnji raspored poslova sudija utvrđuje se prema pravnoj oblasti u kojoj sudija postupa.

Na godišnji raspored poslova sudija može izjaviti prigovor u roku od tri dana od dana saopštavanja na sednici svih sudija.

O prigovoru sudije odlučuje predsednik neposredno višeg suda u roku od osam dana od dana podnošenja prigovora.

O prigovoru sudije na godišnji raspored poslova u Vrhovnom kasacionom sudu, odlučuje Opšta sednica.

II. SUDSKO ODELJENJE I SEDNICA SVIH SUDIJA

1. Sudsko odeljenje

Obrazovanje i rukovođenje

Član 35.

Sudska odeljenja postoje u sudovima u kojima više veća ili sudija pojedinaca postupa u istoj pravnoj oblasti.

Sudskim odeljenjem rukovodi predsednik odeljenja, koga po pribavljenom mišljenju sudija odeljenja postavlja predsednik suda.

Delokrug

Član 36.

Na sednici sudskog odeljenja razmatra se rad odeljenja, pravna pitanja, načini poboljšanja rada i stručnosti sudija, sudijskih pomoćnika i sudijskih pripravnika i druga pitanja od značaja za odeljenje.

Odeljenja apelacionog suda, Privrednog apelacionog suda i Višeg prekršajnog suda razmatraju i pitanja važna za rad područnih sudova.

Sazivanje sednice i rukovođenje sednicom

Član 37.

Sednicu sudskog odeljenja mogu sazvati predsednik odeljenja ili predsednik suda.

Predsednik suda uvek može da učestvuje u radu i odlučivanju sednice odeljenja.

2. Odeljenje sudske prakse

Član 38.

Odeljenje sudske prakse postoji u sudu s većim brojem sudija, u skladu sa Sudskim poslovnikom.

Odeljenje sudske prakse prati i proučava praksu sudova i međunarodnih sudskih organa i obaveštava sudije, sudijske pomoćnike i sudijske pripravnike o pravnim shvatanjima sudova.

Odeljenjem sudske prakse rukovodi sudija koga određuje predsednik suda.

3. Posebna odeljenja u višim, apelacionim, prekršajnim sudovima i Višem prekršajnom sudu

Član 39.

U višim i apelacionim sudovima postoje odeljenja za krivične postupke protiv maloletnika i za radne sporove.

U pojedinim višim i apelacionim sudovima mogu se obrazovati odeljenja za krivična dela protiv Vojske Srbije, za krivična dela organizovanog kriminala, ratnih zločina i visokotehnološkog kriminala, u skladu sa zakonom.

U prekršajnim sudovima i Višem prekršajnom sudu mogu se obrazovati odeljenja za vođenje prekršajnog postupka za prekršaje iz oblasti javnih prihoda, carinskog, spoljnotrgovinskog i deviznog poslovanja, u skladu sa Sudskim poslovnikom.

4. Zajednička sednica odeljenja

Član 40.

Zajednička sednica odeljenja saziva se kad je za razmatranje pravnog pitanja potrebna saradnja najmanje dva odeljenja.

Zajedničku sednicu sazivaju zajedno predsednici odeljenja ili predsednik suda, a njome rukovodi predsednik suda ili predsednik odeljenja u čijem je delokrugu pitanje koje se razmatra.

5. Sednica svih sudija

Član 41.

Na sednici svih sudija razmatraju se izveštaji o radu suda i sudija, odlučuje o pokretanju postupka za ocenu ustavnosti zakona i zakonitosti propisa i drugih opštih akata, razmatra primena propisa kojima se uređuju pitanja iz delokruga sudova, daje mišljenje o kandidatima za sudije i sudije porotnike i odlučuje o drugim pitanjima važnim za ceo sud.

Sednicom svih sudija rukovodi predsednik suda, a saziva je po potrebi, odnosno na zahtev sudskog odeljenja ili najmanje trećine svih sudija.

III. UNUTRAŠNJE UREĐENJE VRHOVNOG KASACIONOG SUDA

1. Odeljenja u Vrhovnom kasacionom sudu

Član 42.

Vrhovni kasacioni sud može imati odeljenja u skladu sa Poslovníkom o uređenju i radu Vrhovnog kasacionog suda.

2. Sednica odeljenja Vrhovnog kasacionog suda

Član 43.

Sednica odeljenja Vrhovnog kasacionog suda razmatra pitanja iz delokruga sudskih odeljenja.

Sednica odeljenja saziva se i ako između pojedinih veća nastane nesaglasnost u primeni propisa ili ako jedno veće odstupa od pravnog shvatanja prihvaćenog u svojoj praksi ili od pravnog shvatanja koje su prihvatila sva veća.

Pravno shvatanje usvojeno na sednici odeljenja obavezuje sva veća u sastavu odeljenja.

3. Opšta sednica Vrhovnog kasacionog suda

Delokrug

Član 44.

Opšta sednica Vrhovnog kasacionog suda usvaja načelne pravne stavove; razmatra primenu zakona i drugih propisa i rad sudova; imenuje sudije Ustavnog suda; daje mišljenje o kandidatu za predsednika Vrhovnog kasacionog suda; donosi Poslovník o uređenju i radu Vrhovnog kasacionog suda i vrši druge poslove određene zakonom i Poslovníkom o uređenju i radu Vrhovnog kasacionog suda.

Opšta sednica razmatra i ostala pitanja iz delokruga sednice svih sudija.

Usvajanje načelnih pravnih stavova

Član 45.

Opšta sednica saziva se i kad između veća iz različitih odeljenja ili između različitih odeljenja nastane nesaglasnost u primeni propisa, kad se u jednom odeljenju odstupa od načelnog pravnog stava ili kad na sednici odeljenja ne može da se usvoji pravno shvatanje.

Načelni pravni stav usvojen na Opštoj sednici obavezuje sva veća i odeljenja Vrhovnog kasacionog suda i može da se izmeni samo na Opštoj sednici.

Sastav i odlučivanje

Član 46.

Opštu sednicu čine predsednik i sudije Vrhovnog kasacionog suda.

Za punovažno odlučivanje na Opštoj sednici potrebno je učešće većine sudija od ukupnog broja sudija.

Odluke se donose većinom glasova prisutnih sudija Vrhovnog kasacionog suda.

Sazivanje sednice i rukovođenje sednicom

Član 47.

Opštu sednicu saziva predsednik suda, po potrebi, odnosno na zahtev sudskog odeljenja ili najmanje trećine svih sudija.

Opštom sednicom rukovodi predsednik Vrhovnog kasacionog suda.

4. Sekretarijat

Delokrug

Član 48.

Vrhovni kasacioni sud ima Sekretarijat.

Sekretarijat pomaže predsedniku suda u sudskoj upravi, obavlja administrativne poslove za Opštu sednicu i vrši druge poslove koji su mu Poslovníkom o uređenju i radu Vrhovnog kasacionog suda stavljeni u delokrug.

Sekretar

Član 49.

Sekretarijatom rukovodi sekretar suda, koga na predlog predsednika suda postavlja Opšta sednica.

Sekretar Vrhovnog kasacionog suda ima status državnog službenika na položaju.

Sekretar Vrhovnog kasacionog suda mora da ispunjava uslove za sudiju apelacionog suda.

5. Poslovník Vrhovnog kasacionog suda

Član 50.

Vrhovni kasacioni sud ima poslovník kojim se detaljnije propisuje unutrašnje uređenje i rad suda.

Poslovník o uređenju i radu Vrhovnog kasacionog suda objavljuje se u „Službenom glasniku Republike Srbije”.

IV. SUDSKA UPRAVA

Poslovi koji čine sudsku upravu

Član 51.

Sudsku upravu čine poslovi koji služe vršenju sudske vlasti, pre svega: uređivanje unutrašnjeg poslovanja u sudu; pozivanje i raspoređivanje sudija porotnika; poslovi vezani za stalne sudske veštace i tumače; razmatranje pritužbi i predstavki; vođenje statistika i izrada izveštaja; izvršenje krivičnih i prekršajnih sankcija; finansijsko i materijalno poslovanje suda i overa isprava namenjenih upotrebi u inostranstvu.

Sudska uprava detaljnije se uređuje Sudskim poslovníkom.

Prava i obaveze predsednika suda

Član 52.

Predsednik suda predstavlja sud, rukovodi sudskom upravom i odgovoran je za pravilan i blagovremen rad suda.

Predsednik suda obezbeđuje zakonitost, red i tačnost u sudu, nalaže otklanjanje nepravilnosti i sprečava odugovlačenje u radu, određuje braniocce po službenoj dužnosti po azbučnom redu sa liste advokata koje dostavlja advokatska komora, stara se o održavanju nezavisnosti sudija i ugledu suda i vrši druge poslove određene zakonom i Sudskim poslovníkom.

Sud ima jednog ili više zamenika predsednika suda, koji zamenjuje predsednika suda u slučaju sprečenosti ili odsutnosti.

Kada sud ima više od jednog zamenika predsednika suda, predsednik suda određuje jednog zamenika koji ga zamenjuje.

Poveravanje sudske uprave drugima

Član 53.

Pojedine poslove sudske uprave predsednik suda može poveriti zameniku predsednika suda ili predsednicima odeljenja.

Predsednik suda ne može poveriti odlučivanje o pravima sudija na osnovu rada, utvrđivanje godišnjeg rasporeda poslova, odlučivanje o radnim odnosima sudskog osoblja u slučaju kada je to zakonom određeno, kao i o udaljenju sudije i sudije porotnika sa dužnosti.

Ovlašćenja predsednika neposredno višeg suda

Član 54.

Predsednik neposredno višeg suda ima pravo da nadzire sudsku upravu nižeg suda, kao i da pri nečinjenju predsednika nižeg suda donese akte iz njegovog delokruga.

Predsednik neposredno višeg suda može tražiti od nižeg suda obaveštenja o primeni propisa, toku postupka, kao i sve podatke o radu.

Predsednik neposredno višeg suda može naložiti neposredan uvid u rad nižeg suda, o čemu se sačinjava pismeni izveštaj.

Postupak po pritužbi

Član 55.

Kad stranka ili drugi učesnik u postupku podnesu pritužbu, predsednik suda dužan je da je razmotri i da o njenoj osnovanosti i preduzetim merama obavesti podnosioca pritužbe, kao i predsednika neposredno višeg suda, a sve u roku od 15 dana od dana prijema pritužbe.

Ako je pritužba podneta preko ministarstva nadležnog za pravosuđe, višeg suda ili Visokog saveta sudstva, o osnovanosti pritužbe i preduzetim merama obaveštavaju se i ministar, predsednik neposredno višeg suda i Visoki savet sudstva.

Sekretar suda

Član 56.

Sud ima sekretara suda.

Sekretar suda pomaže predsjedniku suda u sudskoj upravi i samostalan je u poslovima koji su mu povereni, odlukom predsjednika suda, u skladu sa Sudskim poslovníkom.

Sekretara suda raspoređuje predsjednik suda.

Glava peta

SUDSKO OSOBLJE

1. Sastav i broj sudskog osoblja

Član 57.

Sudsko osoblje čine sudijski pomoćnici, sudijski pripravnici i državni službenici i nameštenici zaposleni na administrativnim, tehničkim, računovodstvenim, informacionim i ostalim pratećim poslovima značajnim sa sudsku vlast.

Broj sudskog osoblja određuje predsjednik suda, aktom o unutrašnjem uređenju i sistematizaciji radnih mesta u sudu, u skladu sa kadrovskim planom.

Merila za određivanje broja sudskog osoblja utvrđuje ministar nadležan za poslove pravosuđa.

2. Sudijski pomoćnik

Poslovi sudijskog pomoćnika

Član 58.

Sudijski pomoćnik pomaže sudiji, izrađuje nacрте sudskih odluka, proučava pravna pitanja, sudsku praksu i pravnu literaturu, izrađuje nacрте pravnih shvatanja, usvojena pravna shvatanja priprema za objavljivanje i samostalno ili uz nadzor i uputstva sudije vrši poslove određene zakonom i Sudskim poslovníkom.

Zvanja sudijskih pomoćnika

Član 59.

Sudijski pomoćnici stiču sledeća zvanja: sudijski saradnik, viši sudijski saradnik i sudski savetnik.

Zvanje sudijskog saradnika može steći lice koje ima položeni pravosudni ispit, a zvanje višeg sudijskog saradnika lice koje posle položenog pravosudnog ispita ima najmanje dve godine radnog iskustva u pravnoj struci.

Zvanje sudskog savetnika može steći onaj ko ispunjava uslove za sudiju višeg suda.

Sudski savetnik

Član 60.

Sudski savetnik vrši stručne poslove značajne za sudsko odeljenje ili ceo sud.

Zvanje sudskog savetnika postoji u sudovima republičkog ranga.

U Vrhovnom kasacionom sudu postoji zvanje savetnika Vrhovnog kasacionog suda, koje se stiče u skladu sa Poslovníkom o uređenju i radu Vrhovnog kasacionog suda.

3. Ocenjivanje rada sudijskog pomoćnika

Vreme ocenjivanja

Član 61.

Rad sudijskog pomoćnika ocenjuje se jednom godišnje.

Rad sudijskog pomoćnika koji je u toku kalendarske godine radio kraće od šest meseci ne ocenjuje se za tu godinu.

Nadležnost za ocenjivanje

Član 62.

Rad sudijskog pomoćnika ocenjuje predsednik suda, po pribavljenom mišljenju sednice odeljenja u koje je sudijski pomoćnik raspoređen.

Kad sudijski pomoćnik nije raspoređen u odeljenje suda, mišljenje se pribavlja od sudije ili veća s kojim sudijski pomoćnik radi.

Ocene

Član 63.

Pri ocenjivanju vrednuju se obim i kvalitet posla, savesnost, preduzimljivost i objavljeni stručni i naučni radovi.

Ocenjivanje rada sudijskih pomoćnika vrši se na osnovu objektivnih i jedinstvenih kriterijuma koje utvrđuje Visoki savet sudstva.

Ocene su: „ne zadovoljava”, „zadovoljava”, „dobar”, „ističe se” i „naročito se ističe”.

Viši sudijski saradnik čiji je rad najmanje dve godine uzastopno ocenjen sa „naročito se ističe” može steći zvanje sudskog savetnika i ako ne ispunjava uslove za sudiju višeg suda.

Rešenje o oceni

Član 64.

Predsednik suda donosi rešenje o oceni sudijskog pomoćnika.

Na rešenje o oceni sudijski pomoćnik ima pravo da uloži prigovor radnom telu Visokog saveta sudstva, u roku od 15 dana od dana prijema rešenja o oceni.

4. Sudijski pripravnik

Prijem sudijskog pripravnika

Član 65.

Za sudijskog pripravnika prima se lice koje je završilo pravni fakultet i ispunjava opšte uslove za rad u državnim organima.

Sudijski pripravnik prima se u osnovni, viši, privredni i prekršajni sud.

Prvenstvo imaju kandidati koji su pravni fakultet završili sa visokom prosečnom ocenom.

Pri prijemu sudijskih pripravnika naročito se vodi računa o nacionalnom sastavu stanovništva, odgovarajućoj zastupljenosti pripadnika nacionalnih manjina i poznavanju stručne pravne terminologije na jeziku nacionalne manjine, koji je u službenoj upotrebi u sudu.

Radni odnos sudijskog pripravnika

Član 66.

Sudijski pripravnik prima se u radni odnos na tri godine.

Sudijski pripravnik koji je na pravosudnom ispitu ocenjen sa „položio sa odlikom” prima se u radni odnos na neodređeno vreme, u zvanju sudijskog saradnika.

Volonter

Član 67.

Diplomirani pravnik može biti primljen na obuku u sud radi sticanja radnog iskustva i uslova za polaganje pravosudnog ispita bez zasnivanja radnog odnosa (volonter).

5. Obuka

Član 68.

Program obuke sudijskih pripravnika i sudijskih pomoćnika propisuje institucija nadležna za obuku u pravosuđu, uz saglasnost Visokog saveta sudstva.

Sudijski pripravnik i sudijski pomoćnik može određeno vreme biti upućen na obuku u drugi sud, državni organ ili organ jedinice lokalne samouprave.

6. Ostala pravila o sudskom osoblju

Član 69.

Sudsko osoblje dužno je da savesno i nepristrasno vrši svoje poslove i čuva ugled suda.

Na zasnivanje radnog odnosa i na prava, obaveze, stručno usavršavanje, ocenjivanje i odgovornosti sudskog osoblja primenjuju se propisi koji uređuju radne odnose državnih službenika i nameštenika, ako ovim zakonom nije drukčije određeno.

Glava šesta

PRAVOSUDNA UPRAVA

Poslovi koji čine pravosudnu upravu

Član 70.

Pravosudna uprava se stara o sprovođenju zakona i drugih propisa u vezi sa uređenjem i radom sudova.

Poslove pravosudne uprave vrše Visoki savet sudstva i ministarstvo nadležno za pravosuđe.

Poslovi pravosudne uprave koje vrši Visoki savet sudstva su: utvrđivanje opštih smernica za unutrašnje uređenje sudova; vođenje ličnih listova sudija; sudija porotnika i sudskog osoblja; predlaganje dela budžeta za rad sudova za tekuće rashode i raspodela ovih sredstava; vršenje nadzora nad namenskim korišćenjem budžetskih sredstava i vršenje nadzora nad finansijskim i materijalnim poslovanjem sudova.

Poslovi pravosudne uprave koje vrši ministarstvo nadležno za pravosuđe su: praćenje rada sudova; prikupljanje statističkih i drugih podataka; davanje saglasnosti na pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mesta u sudu; nadzor nad postupanjem u predmetima u propisanim rokovima i postupanjem po pritužbama i predstavkama; predlaganje dela budžeta za investicije, projekte i druge programe za rad pravosudnih organa; staranje o smeštajnim uslovima, opremanju i obezbeđenju sudova; nadzor nad finansijskim i materijalnim poslovanjem sudova i Visokog saveta sudstva; uređenje i razvoj pravosudnog informacionog sistema; uređenje, razvoj i održavanje baze pravnih propisa; razvoj i sprovođenje kapitalnih projekata i drugih programa za pravosudne organe; postavljanje i razrešenje sudskih veštaka i tumača.

Kapitalne rashode iz stava 4. ovog člana izvršava ministarstvo nadležno za pravosuđe, odnosno pravosudni organ uz saglasnost ministarstva nadležnog za pravosuđe.

Zabrana uticaja na samostalnost i nezavisnost suda i sudija

Član 71.

Ništav je svaki pojedinačni akt pravosudne uprave, kojim se dira u samostalnost i nezavisnost suda i sudija.

Ništavost akta iz stava 1. ovog člana utvrđuje Upravni sud.

Lični list

Član 72.

Visoki savet sudstva vodi lični list za svakog sudiju, sudiju porotnika i zaposlenog u sudu.

Podatke koje lični list sadrži Visokom savetu sudstva prosleđuje predsednik suda i odgovoran je za njihovu tačnost, kao i lice na koje se podaci odnose ako ih je ono saopštilo.

Podaci koje sadrži lični list jesu službena tajna i mogu da se obrađuju i koriste samo u svrhu primene ovog zakona i zakona kojim se uređuje položaj sudija, u skladu sa propisima kojima se uređuje zaštita podataka o ličnosti.

Sadržina ličnog lista

Član 73.

Lični list sudije sadrži ime i prezime, ime roditelja, mesto, dan, mesec i godinu rođenja, podatke o prebivalištu, završenom pravnom fakultetu, uspehu na studijama, pripravničkoj praksi, pravosudnom ispitu, kretanju u službi, datumu navršenja radnog veka, ocenama rada, upućivanju na rad u drugi sud, udaljavanju sa dužnosti, disciplinskim merama, vođenim krivičnim postupcima, prestanku dužnosti,

objavljenim stručnim i naučnim radovima, znanju stranih jezika, imovinskom stanju, stambenim prilikama i druge podatke vezane za rad i položaj sudije.

Lični list sudije porotnika i zaposlenog sadrži ime i prezime, podatke o rođenju, prebivalištu, završenoj školi, zvanju ili zanimanju, ocenama rada, kretanju u službi, znanju stranih jezika i druge podatke.

Organi koji imaju podatke koji se upisuju u lični list dužni su da ih dostave Visokom savetu sudstva.

Bližu sadržinu i obrazac ličnih listova iz st. 1. i 2. ovog člana propisuje Visoki savet sudstva.

Sudski poslovnik

Član 74.

Sudskim poslovnikom propisuju se unutrašnje uređenje i rad suda, pre svega: uređenje i rad odeljenja i ostalih unutrašnjih jedinica suda; rad zajedničke sednice odeljenja i sednice svih sudija; obaveštavanje javnosti o radu sudova; vođenje postupka i dostavljanje odluka na jezicima nacionalnih manjina; pružanje pravne pomoći i održavanje sudskih dana; pružanje međunarodne pravne pomoći; evidentiranje, pozivanje i raspoređivanje sudija porotnika; određivanje obaveze predsednika suda pri dostavljanju podataka potrebnih za vođenje ličnih listova; priprema praksa; postupanje sudskog osoblja sa strankama; vođenje upisnika i pomoćnih knjiga; postupanje sa spisima; postupanje po predstavkama i pritužbama; vođenje statistika i izrada izveštaja o radu; naplata novčanih kazni, troškova krivičnog postupka i oduzete imovinske koristi; postupanje sa sudskim depozitima; uvođenje zajedničkih službi u mestima s više sudova i drugih pravosudnih organa; odevanje sudija, sudskog osoblja, stranaka, drugih učesnika u sudskom postupku i svih koji svoje poslove obavljaju u sudu, kao i druga pitanja uređenja i rada suda.

Sudski poslovnik donosi ministar nadležan za pravosuđe, uz prethodno pribavljeno mišljenje predsednika Vrhovnog kasacionog suda.

Nadzor nad primenom Sudskog poslovnika

Član 75.

Primenu Sudskog poslovnika nadzire ministarstvo nadležno za pravosuđe.

Lice koje vrši nadzor može biti samo ono koje ispunjava uslove za izbor sudije suda čiji rad nadzire.

Posledice nadzora

Član 76.

Posle nadzora sačinjava se zapisnik koji se dostavlja predsedniku suda u kome je vršen nadzor, predsedniku neposredno višeg suda, predsedniku Vrhovnog kasacionog suda i ministru nadležnom za pravosuđe.

Predsednik neposredno višeg suda dužan je da obavesti predsednika Vrhovnog kasacionog suda i ministra nadležnog za pravosuđe o merama preduzetim da se uočeni nedostaci otklone, rokovima za otklanjanje nedostataka, kao i razlozima zbog kojih su nedostaci i propusti nastali.

Rok za obaveštavanje određuje se Sudskim poslovnikom.

Glava sedma OBEZBEĐENJE SUDA

Pravosudna straža

Član 77.

Pravosudna straža je naoružana i uniformisana služba koja se stara o sigurnosti ljudi i imovine, redu i miru i nesmetanom sprovođenju službenih radnji u zgradi pravosudnog organa.

Ovlašćenja pravosudne straže

Član 78.

Pravosudni stražar ovlašćen je da utvrdi identitet i razloge dolaska lica u zgradu pravosudnog organa; po potrebi pretrese lice i stvari i zabrani ulazak u zgradu sa oružjem, opasnim oruđem, pod dejstvom alkohola ili drugih omamljivih sredstava; udalji iz zgrade lice koje ometa red i mir, lica koja nisu prikladno odevena i to na način kojim se čuva ugled i dostojanstvo suda, kao i da drugim radnjama štiti lica i imovinu u sudu.

Pravosudni stražar ovlašćen je da upotrebi fizičku silu i gumenu palicu, a vatreno oružje - samo ako drukčije ne može da zaštiti ljudski život ili odbije napad na zgradu pravosudnog organa.

Uređenje pravosudne straže

Član 79.

Uređenje pravosudne straže, uniformu njenih pripadnika, naoružanje i službenu legitimaciju detaljnije propisuje ministar nadležan za pravosuđe.

Pomoć pravosudnoj straži i obezbeđenje

Član 80.

Na zahtev rukovodioca pravosudnog organa, organ unutrašnjih poslova pruža pomoć pravosudnoj straži.

Rukovodilac pravosudnog organa ima pravo da od ministarstva nadležnog za unutrašnje poslove zahteva da se sudiji, sudiji porotniku, javnom tužiocu, zameniku javnog tužioca, sudiji za prekršaje i njihovim porodicama ili imovini pruži posebna zaštita.

Shodna primena propisa

Član 81.

Na zasnivanje radnog odnosa i na prava, obaveze, ocenjivanje i odgovornost pravosudne straže primenjuju se propisi koji uređuju radne odnose državnih službenika i nameštenika, ako ovim zakonom nije drukčije određeno.

Glava osma

SREDSTVA ZA RAD SUDOVA

Osnovna odredba

Član 82.

Sredstva za rad sudova obezbeđuje se u budžetu Republike Srbije.

Sredstva za rad sudova treba da obimom i prilikom održavaju nezavisnost sudske vlasti i omogućavaju uredan rad sudova.

Predlaganje i izvršenje budžetskih sredstava

Član 83.

Visoki savet sudstva predlaže obim i strukturu budžetskih sredstava neophodnih za tekuće rashode, uz prethodno pribavljeno mišljenje ministarstva nadležnog za pravosuđe i vrši raspodelu ovih sredstava na sudove.

Nadzor nad trošenjem budžetskih sredstava

Član 84.

Nadzor nad trošenjem budžetskih sredstava opredeljenih za rad sudova sprovode Visoki savet sudstva, ministarstvo nadležno za pravosuđe i ministarstvo nadležno za finansije.

Nadzor nad finansijskim i materijalnim poslovanjem Visokog saveta sudstva, u delu koji se odnosi na budžetska sredstva iz člana 83. ovog zakona, vrši ministarstvo nadležno za pravosuđe i ministarstvo nadležno za finansije.

Korišćenje sredstava i samostalnih prihoda

Član 85.

U budžetu Republike Srbije posebno se iskazuju prihodi od rada sudova i usmeravaju se za redovan rad pravosudnih organa, u skladu sa zakonom.

Visina i namena sredstava iz stava 1. ovog člana utvrđuju se Zakonom o budžetu.

Podmirenje sudskih troškova

Član 86.

Detaljnije uslove, visinu i način naknade iznosa koje stranke i ostali učesnici u postupku plaćaju za podmirenje troškova u sudskim postupcima propisuje ministar nadležan za pravosuđe.